

Finansklagenemnda Skade

(Gebyr for uforsikret kjøretøy)

Avgjørelse FinKN 2022-269

21.3.2022

Trafikkforsikringsforeningen (Gebyr)

Gebyr for uforsikret motorvogn

Grunnlag for gebyrileggelse – hvem er eier? – disp. – sen melding om opphør i TFFAuto.

Klager ble ilagt gebyr for perioden 4.6.19–20.6.19. Kjøretøyet var forut for gebyrperioden forsikret av et aksjeselskap, men forsikringen ble brakt til opphør grunnet manglende betaling. Klager anførte at gebyret ikke kunne ilegges da hun ikke var eier av kjøretøyet i gebyrperioden. Klager viste til at hun i 2017 var blitt oppført som fingert eier av flere kjøretøy i forbindelse med en konkurs. Trafikkforsikringsforeningen opprettholdt gebyrileggelsen og fant ikke at det var grunnlag for å gi dispensasjon. Nemnda kom til at det ikke var sannsynliggjort at eierforholdet var et annet enn det som fremgikk av Motorvognregisteret. Videre kom nemnda under tvil til at klager måtte gis delvis medhold som følge av sen innmelding i TFFAuto om forsikringens opphør. Nemnda begrunnet sin konklusjon med at det var dokumentert at det var varslet som førte til fornyelse av forsikringen, selv om tilfellet ifølge nemnda lå i yttergrensen av det som bør aksepteres.

Saksfremstilling

Klager er ilagt gebyr for manglende forsikring av til sammen 4 kjøretøy i ulike perioder. Trafikkforsikringsforeningen oversendte opprinnelig 8 saker for klagebehandling. Klager erkjente eierskap til 1 kjøretøy, og som følge av dette trukket klagen i 2 av sakene. For de øvrige 3 kjøretøyene/6 sakene har klager opprettholdt klagen. Dette gjelder blant annet for kjøretøyet som denne saken gjelder.

Kjøretøyet har vært uforsikret i to perioder, nemlig fra og med 19.9.18 til og med 11.10.18 samt fra og med 4.6.19 til og med 20.6.19. Nærværende sak gjelder sistnevnte periode.

Saken gjelder opphør av en forsikring som (...) AS hadde tegnet i If. Avtalen, som omfattet 4 kjøretøy, opphørte sommeren 2019 som følge av manglende betaling.

Trafikkforsikringsforeningen har lagt frem utsnitt av hendelseshistorikken for kjøretøyene, som viser at samtlige var uforsikret fra 4.6.19 til det, på noe ulike tidspunkter, ble tegnet ny forsikring i Landkreditt.

Det fremkommer av TFFAuto at If den 11.6.19 la inn opplysninger om forsikringen for det aktuelle kjøretøyet opphørte den 3.6.19.

Ettersom det da fremgikk av TFFAuto at kjøretøyet var uforsikret, ble klager ilagt gebyr av Trafikkforsikringsforeningen den 12.6.19. Gebyret løp fra og med 4.6.19. til det ble tegnet ny forsikring for kjøretøyet den 21.6.21.

Klager var oppført som eier av kjøretøyet i Motorvognregisteret i gebyrperioden.

Gebyret ble påklaget 10.2.21. I klagen står det blant annet:

Utgangspunktet for min holdning til disse sakene er at jeg i 2017 ble pålagt å stå som eier avkjøretøy fordi at ... var blitt ilagt 2 års karantene av Tingretten for drift av firma, samt at han ble begjært personlig konkurs samme år. Forsikringsselskapene ville ikke utstedeforsikringer i en slik sammenheng, der han var begjært personlig konkurs. (...) Ut fra denne situasjonen forsøker jeg å hjelpe til, men konsekvensene for meg blir fullstendig kaotisk etter hvert. Disse sakene er bare noe av det som jeg er blitt blandet opp i.

(...)

Når det gjelder ... varebil ... så er det grunnet oppsigelsen i Trygg og nyopprettelse i IF som er årsaken. Dette er noe som jeg ikke har hatt noe oversikt over og beklager det.

(...)

Alt dette har oppstått fordi det var bedriftsavtaler på disse forsikringene. Hadde ingen kontroll eller for den saks skyld peiling på at ting ikke var som de skulle og det er svært beklagelig. På det grunnlaget ber jeg om atdisse kravene fra TFF opphører, ikke minst fordi mitt navn er blitt misbrukt i denne sammenhengen.

Etter å ha mottatt klagen kontaktet Trafikkforsikringsforeningen If vedrørende opphøret av forsikringen. Selskapet ga følgende uttalelse til foreningen den 14.10.20:

Vi sender faktura til kunden 05.03.19 pålydende kr 12580,- med bet.frist 12.04.19. Vi senderbetalingspåminnelse 16.05.19 pålydende kr 12650,- med bet.frist 03.06.19. Inkassovarsel blir sendt fra oss 11.06.19 pålydende kr 7293,- og bet.frist 26.06.19. Beløpet er fortsatt ikke innbetalt ogbetjenes nå av Lindorff. De ringer oss 11.06.19 og sier de har fått melding fra TFF og at de skal betale. Vi sender i tillegg SMS 18.06.19

Forsikringsselskapet fremla kopi av faktura datert den 5.3.19, betalingspåminnelse datert den 16.5.19 og inkassovarsel datert den 11.6.19. Videre fremla selskapet kopi av en telefonlogg fra 11.6.19 hvor følgende fremkom:

ANT 11.06.19

De har fått melding av tff i dag. Han viser selv til slutfakturaen. Han sier ... [klager] skal betale denne i dag. Jeg sier at jeg følger opp om betaling kommer.

Det fremkommer videre at forsikringsselskapet skal ha sendt en SMS om manglende betaling 18.6.19, og at selskapet samme dag "(s)nakkert med kunden (som opplyste at) han skal betale det utestående beløpet".

Sekretariatet ba 18.12.21 om at klager la frem dokumentasjon som bekreftet at hun ikke hadde vært reell eier av kjøretøyet i gebyrperioden, uten å motta svar.

Klager har avvist at det er grunnlag for å ilegge gebyr og anført at hun ikke var reell eier av kjøretøyet i gebyrperioden. Klager var nødt til å stå som fingert eier til kjøretøyet fordi forsikringsselskapene ikke ville utstede forsikringer til (...). Klager prøvde å hjelpe vedkommende i en vanskelig økonomisk situasjon, og mener det er urimelig at hun skal ilegges gebyr for forhold hun ikke har hatt styring på. Klager sørget for at forsikring både på bolig og kjøretøy ble effektivert så snart hun ble klar over at forsikringene var udekket. Saken er spesiell, og klager mener at det må utvises skjønn.

Trafikkforsikringsforeningen har opprettholdt gebyrileggelsen. Dokumentasjonen som forsikringsselskapet har fremlagt tilsier at ordinære purrerutiner er blitt overholdt. Klager er dermed pliktig til å betale gebyr for perioden kjøretøyet som hun er registrert som eier av, har vært uforsikret. Hun har ikke bestridt at hun var eier av kjøretøyet.

Trafikkforsikringsforeningen har i sitt krav om nemnd videre anført at det ikke er grunnlag for å ettergi gebyret på bakgrunn av sen innmelding i TFFAuto av forsikringens opphør. Foreningen har vist til Agder lagmannsrett sin kjennelse LA-2021-26368, og ellers i hovedsak vist til:

- at det i noen tilfeller er uheldig at forsikringsselskapet melder fra om opphør senere enn 3 dager, men at det likevel ikke er grunnlag for dispensasjon,
- at varslingsplikten i gebyrforskriften er overholdt, og at bestemmelsen gjelder for Trafikkforsikringsforeningen og ikke forsikringsselskapet,
- at klager i tillegg til å motta varsler fra Trafikkforsikringsforeningen, også fikk varsler fra forsikringsselskapet uten å foreta seg noe,
- at det ikke foreligger bestemmelser som avskjærer forsikringsselskapet fra å melde fra om opphøret på et senere tidspunkt enn opphørsdatoen,
- at en praksis hvor forsikringsselskapet avventer med å melde inn opphør i påvente av en innbetaling vil være i forsikringstakers favør i de fleste tilfeller
- at dispensasjonsfullmakten skal praktiseres strengt, og
- at det lå innenfor klagers kontroll å betale forsikringen i tide og derved opprettholde dekningen.

Sekretariatets konklusjon:

Sekretariatet konkluderte med at det var grunnlag for å ilegge gebyret da kjøretøyet var oppført som registrert og forsikringspliktig i gebyrperioden, og det ikke var sannsynliggjort at eierforholdet var et annet enn det som fremgikk av Motorvognregisteret. Sekretariatet bemerket at spørsmålet om rettsvirkningene av et proforma eierskifte i gebyrsammenheng ikke hadde vært oppe til vurdering i nemnda, og at det derfor ikke forelå avgjørelser med direkte overføringsverdi til nærværende sak. Sekretariatet tok ikke direkte stilling til spørsmålet om den som er proforma eier av et kjøretøy i henhold til Motorvognregistret, kan ilegges gebyr etter reglene i bilansvarslova og gebyrforskriften, idet klager uansett ikke hadde sannsynliggjort at hennes eierskap til det aktuelle kjøretøyet var et proforma arrangement. Sekretariatet kom videre til at det ikke var grunnlag for å dispensere fra gebyrplikten som følge av klagers anførsler i saken. Derimot fant sekretariatet grunn til å ettergi en del av gebyrkravet som følge av sen innmelding av forsikringens opphør i TFFAuto, og vurderte dette slik:

Forsikringsavtalen i vår sak opphørte 4.6.19. If trakk sin garanti for kjøretøyet 11.6.19, det vil si på dag 8 av gebyrperioden. Klager ble tilsynelatende kjent med at kjøretøyet var uforsikret samme dag, gjennom varsel fra Trafikkforsikringsforeningen. Klager ble deretter ilagt gebyr 12.6.19. Ny forsikring kom i stand 9 dager senere, den 21.6.19.

Sekretariatets legger til grunn at det var gebyrileggelsen som foranlediget at kjøretøyet ble forsikret igjen, selv om det gikk noe tid fra gebyrileggelsen til ny forsikring var på plass. Ordningen selskapets sene innmelding medførte en forlengelse av gebyrperioden som det ikke er rimelig at klager skal bære konsekvensene av.

I mangel av en nærmere avklaring fra nemnda med hensyn til hvordan en skal bedømme tilfellene hvor både forsikringsselskapet og den gebyrpliktige har brukt (unødvendig lang) tid på å reagere i opphørssituasjonen, finner sekretariatet det hensiktsmessig å redusere gebyrperioden med et antall dager tilsvarende forsinkelsen fra forsikringsselskapets side. Etter vårt syn underbygger både retts tekniske hensyn og likhetshensyn en slik løsning.

Det er etter dette sekretariatets vurdering at klager bør fritas for gebyrplikt fra og med 4.6.19 til og med 9.6.19, slik at hun stilles som om forsikringsselskapet hadde meldt om opphøret på dag 2 av gebyrperioden slik nemnda ellers har forutsatt. Det vil si at gebyrperioden reduseres med 6 dager.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Trafikkforsikringsforeningen har bedt saken forelagt nemnda til vurdering av dispensasjonsspørsmålet. Klager har ikke bedt om ny behandling av noen del av sekretariatets

vurdering, og nemnda nøyer seg derfor med å vise til sekretariatets vurdering av eierforholdet, en vurdering nemnda er enig i.

Trafikksforsikringsforeningen kan etter bilansvarslova § 17 a andre ledd, jf. gebyrforskriften § 9 ettergi gebyret, helt eller delvis. Ettergivelse kan skje dersom unnlatelsen av å tegne ansvarsforsikring må regnes som "unnskyldelig som følge av forhold utenfor den ansvarliges kontroll", jf. gebyrforskriften § 9. I Prop. 1 LS (2017-2018) side 202 uttalte Finansdepartementet blant annet følgende:

Den forsikringspliktige vil i forhold til gebyret og forsikringsplikten være ansvarlig for alle forhold innenfor sin "kontrollsfære", uavhengig av om vedkommende kan bebreides for disse forholdene. Kontrollerbare er forhold som den ansvarlige har kunnet påvirke. Det samme må gjelde for ny eier som ikke selv har tegnet forsikring ved kjøpet. Departementet legger til grunn at dispensasjonsfullmakten skal praktiseres strengt, og at bevisbyrden for at det foreligger et forhold utenfor den ansvarliges kontroll, må ligge på søkeren.

Som det fremgår av Finansdepartementets uttalelse, er det ikke noe vilkår at klager kan bebreides for at forsikring ikke ble tegnet i tide. Det avgjørende er om det forelå forhold som klageren selv kunne påvirke.

Nemnda har i flere avgjørelser dispensert delvis fra ilagte gebyr når forsikringsselskapene melder inn opphør av et forsikringsforhold på et senere tidspunkt enn det som etter nemndas syn er god forsikringsskikk. Utgangspunktet er at selskapene straks bør melde opphør, men nemnda har uttrykt forståelse for at det kan være forsvarlig å melde fra til Motorvognregisteret senest på dag to etter at forsikringen opphørte.

Nemndas begrunnelse for dette syn er at kjøretøyet er uforsikret fra kl. 00.00 dagen etter opphør. Dersom kjøretøyets eier likevel bruker kjøretøyet, vil tredjemann som blir skadet av det, likevel få dekket sitt krav av selskapet. Når forsikringen opphører, vil sen innmelding av opphøret forlenge selskapets ansvar fordi fristen på en måned regnes fra det tidspunkt "vedkommende myndighet har mottatt varsel om forholdet", jf. forsikringsavtaleloven § 7-7 andre ledd siste setning. Når det gjelder eierskifte, er det både i bilansvarslova § 17 a første ledd og gebyrforskriften § 4 andre ledd uttalt at gebyrplikten løper uansett om selgers forsikring fortsatt gjelder.

Eieren av kjøretøyet eller den som har kjøpt det, er imidlertid fortsatt ansvarlig for de skader kjøretøyet volder. Dette innebærer at selskapet kan kreve regress for den erstatningen som det har måttet betale til tredjemann, og skade på seg selv eller kjøretøyet vil ikke være dekningsmessig.

Det er også all grunn til å understreke at bruk av uforsikret kjøretøy fortsatt er straffbart etter bilansvarslova § 20 bokstav a. Bruk av uforsikret kjøretøy kan straffes med bot som kan bli betydelig dersom forholdet anses som grovt.

Når det gjelder varslingsplikten etter gebyrforskriften, er den overholdt i denne saken slik det fremgår av saksfremstillingen. Manglende overholdelse av Trafikksforsikringsforeningens varslingsplikt har ikke betydning for dispensasjonsadgangen. Manglende overholdelse av varslingsplikten innebærer at gebyret faller bort, helt eller delvis. Vurderingen knyttes i så fall til reglene i gebyrforskriften §§ 6 og 7 og ikke til § 9.

Ved opphør av forsikring, som regel på grunn av manglende premiebetaling, får forsikringstageren først tilsendt faktura med betalingsfrist, og han eller hun får også en eller flere purringer etter at betalingsmislighold er inntrådt. Dette er imidlertid et forhold som først og fremst berører forholdet mellom selskapet og dets kunde. Ileggelse av gebyr forutsetter mislighold, uten mislighold, intet gebyr.

Når en forsikring opphører, forutsettes forsikringsselskapet å melde opphøret til Motorvognregisteret som administreres av Statens vegvesen, jf. "vedkommende myndighet", jf. sitatet fra forsikringsavtaleloven § 7-7 ovenfor. Plikten til å betale gebyr gjelder "for hvert påbegynte døgn forsikringsplikten etter bilansvarslova ikke er oppfylt", jf. gebyrforskriften § 4 første ledd. Når selskapene melder inn opphøret flere dager etter at forsikringen opphørte, vil kjøretøyets eier være uten mulighet for å unngå å betale gebyr for de mellomliggende dagene. Trafikkforsikringsforeningens varslingsmulighet blir tilsvarende forskjøvet, noe som etter nemndas syn er i strid med lovgivers intensjon slik den har kommet til uttrykk i gebyrforskriftens varslingsregler, særlig i § 6 som forutsetter elektronisk varslingsregler.

Det sentrale ved vurderingen av om det skal gis dispensasjon, er om det kan påvises forhold som har virket inn på plikten til å betale gebyr eller gebyrets størrelse, og som ligger utenfor klagers kontroll.

Blir varslingsmuligheten forskjøvet, får kjøretøyets eier for sent beskjed om at gebyr er påløpt, og det ligger da utenfor hans mulighet å unngå gebyr i forsinkelsesperioden. Nemnda har imidlertid satt som vilkår for dispensasjon at det må være en forholdsvis nær sammenheng mellom det forsinkede varslet og tegning av ny forsikring. Jo nærmere i tid for tegning av ny forsikring, dess bedre grunn for dispensasjon. Nemnda har åpnet for at forsikringsselskapene kan ha god grunn for ikke å gå til umiddelbar melding av opphør og har antydnet et slingringsmonn på 1-2 dager. Når det gjelder spørsmålet om hvor lang tid det kan gå mellom varslingsregler og ny tegning, må dette etter nemndas syn vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle.

Det fremgår av sakens dokumenter at forsikringsselskapet fikk en henvendelse fra en representant for forsikringstageren den 11.6.19 der det fremgår at vedkommende hadde fått varsel fra Trafikkforsikringsforeningen samme dag og skulle "betale i dag". Selskapet sendte 18.6.19 SMS og minnet om betalingen. Betaling skjedde først 21.1.19, altså 10 dager etter varslet.

Nemnda mener det dokumenterte klart viser at det var varslet som førte til fornyelse av forsikringen. Det bør gis rom for at forsikringstageren trenger noen dager for å områ seg. Tiden som gikk i dette tilfellet, ligger nok i yttergrensen for det som bør aksepteres, men nemnda har likevel, under noen tvil, kommet til at det bør gis delvis dispensasjon slik som sekretariatet foreslo.

Det gis etter dette dispensasjon ved at gebyrperioden reduseres med 6 – seks – dager.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Klager gis delvis medhold.

Ved behandlingen deltok Rune Jensen (leder), Trine Vøien (selskapsrepresentant) og Paal Bjønness (forbrukerrepresentant).